

zira one grane nauke, koje su za život u državi od najveće potrebe, a među te spada studij, koji sprema mladež za riješavanje agrarno-tehničkih problema.

U momentanom pomanjkanju sposobnih uredovnih tehničkih vještaka morat će se upotrijebiti kod provedbe agrarnih operacija civilni tehnički vještaci, koji su za agrarne operacije osposobljeni.

U nekim županijama nema do danas komasacionih povjerenika pa bi ih valjalo imenovati, dok bi se oni, koji su imenovani, imali odteretiti od drugih agenda, da se uzmognu posvetiti potpunoma poslovima županijskih komasacionih povjerenstava.

Zakon o z. z. od g. 1894. mora se podvrći reviziji, jer je tehničko uredovanje po tom zakonu odviše otežčano, a prije opisano prvo uredjenje z. z. sa svojim lošim posljedicama zahtjeva, da se zakon o z. z. promjeri obzirom na te loše posljedice i u pogledu pravnog postupka.

Zakon o komasaciji zemljišta sadržaje neke ustanove, koje su se pokazale u praksi nezgodnima, jer otežčavaju postupak, npr. način ispravka grunt. nesuglasica, slaganje površine odnosno vrijednosti točno na hvat odnosno filir, način gruntovne i katastralne provedbe operata i td. Obzirom na dosadašnje iskustvo imao bi se i taj zakon podvrći reviziji sa svrhom, da se postupak komasacije pojednostavi i ubrza.

Za sada se više učiniti nemože i to sve dotle, dok nebudemo imali dovoljno spremnog tehničkog personala, koji mora da obavi većinu posla kod rješavanja svih naših agrarnih operacija kao i kod provedbe agrarne reforme.

Glavni tehnički momenti definitivnog zakona agrarne reforme.

Piše: Dušan Ivošević, inspektor Ministarstva za Agr. Reformu kod Agrarne Direkcije u Zagrebu.

Kako stojimo naskoro pred definitivnim rešenjem zakona agrarne reforme nalazim za potrebno, da iznesem na opću ocjenu moje mišljenje, što bi definitivni zakon agrarne reforme sa tehn. strane osigurati morao. Povod ovome članku dali su mi utisci, koje smo dobili dosadašnjim radom, a i ona iskustva, koja smo stekli prigodom rešavanja dotično primjene privremenih odredaba kod davanja veleposjedničkog zemljišta u privremeni zakup po agr. reformi.

Dosadnji radovi agrarne reforme otkrili su mnoge nepoznate zaostatke tehničke strane naših veleposjeda. Kod rešenja ovoga

teškoga problema pokazalo se je, sa koliko poteškoća se mora boriti geometar radi zaostalosti naših gruntovnica i našega katastra, ovom se je prilikom moglo konstatovati, kako malo oslona može geometar naći u nacrtima gruntovne arhive. U mnogo se je slučajeva pokazalo, da veleposjednik gruntovno posjeduje imetak od kojeg se je već davno rastavio, a to je zato, jer ih nije dao gruntovno provesti, a ako je ovakova promjena gruntovno i provedena njezina je provedba tehnički tako slabo fiksirana, da se na nju geometar za pravo osloniti ne može, a ipak mora, jer mu se ovo nalaže. Što više imademo krajeva kao što je Medjumurje, gdje je gruntovnica takova, kao da za tehničkog čovjeka niti ne postoji.

Svi oni, koji su imali prilike sravnjivati gruntovne i katastarske operete sa faktičnim stanjem posjeda mogli su se uvjeriti, kako je zaostao naš rad na ovom polju, a znamo i razloga zašto je tome tako. Na žalost da baš mi kao poljoprivredna država, kojoj bi ova gruntovnica i katastar imao biti jasnim zrcalom naše snage i privrede, zaostajemo u tom pogledu daleko za uredjenjem modernih država. U daljnu kritiku ovih radova ne ću da se upustim, što nije niti cilj ovome članku, tek nužno je konstatovati ovu činjenicu. Zato valja u prvom redu, ako se hoće pristupiti definitivnom rešenju agrarne reforme, staviti u sklad sve naše veleposjede sa gruntovnicom i katastrom. Ovo je samo za sebe doista oveliki posao, no mislim, da ako bi država imala uvidjavnosti i volje, to bi još za vremena u razmjerno kratko doba mogla ovo dovesti u potpun sklad. Istina je nadalje, da su izdatci ovog posla dosta veliki, ali što je ovo prema onim ciljevima, koje si je država preduzela, kada je pristupila rešavanju ovoga velikog i teškoga problema, a kada se radi o ovakovom problemu onda se ne smijemo zastrašiti niti pred većim izdadcima, a to baš zato, jer se samo uredjenjem katast. i gruntovnog stanja može ovaj problem pravedno riješiti, a ujedno geometar svoju tešku zadaću tehnički savremeno i sa potpuno mirnom savješću obaviti. Svi mi znademo dobro, da ovo do danas geometar nije mogao činiti, jer ga zakon sili, da mora ostati u onim granicama koje mu propisuje i gruntovnica i katastar, on mora svoj valjan rad da protiv svoje volje mjenja, dok bi država sama morala u prvom redu, da sva sporna gruntovno pravna pitanja rešava prije, nego li geometar dobije naloga, da lih tehničku stranu ovoga zakona primjeni

Izvan okvira ovoga članka stoji pitanje kako bi se imalo riješiti kod nas agrarno pitanje, no mislim svaki od nas stručnjaka može potvrditi, da bilo ovo rešenje kakovo god prije ne može biti govora o njezinoj ispravnoj provedbi, dok se ne dovede u sklad gruntovnicu sa katastrom a ove sa naravi, jer bez ovoga temelja je pravedan i svjestan rad geometra nemoguć, a da ne govorim o drugim pravnim posljedicama, koje smo imali prigodom provedbe privremenih odredaba agr. reforme prilike upoznati baš radi nesredjenosti naših

gruntovno-katastarskih arhiva. Ovo se poglavito tiče onih veleposjedničkih kompleksa u Slavoniji, koji su svoje šume prokrčili i ovu kulturu promjenili u težatbeno tlo. Svaka provedba zakona traži što brži tempo, a pogotovo agrarna reforma, pak zamisliti se valja u položaj geometra, koji sa današnjim raspoloživim tehn. operatima stoji u sredini iskrčene šume od nekoliko stotina jutara zemlje, a traži od njega i država i zemljoradnik, da u najkraćem vremenu stvori nešto što mora da je dobro, pravedno, savremeno i lijepo. Koliko se može vjerojatnosti polagati na valjanost ovoga rada u potpunom smislu riječi sigurno je svakom od nas poznato, pak već ova činjenica dovoljnim je razlogom, da se za volju pravednosti, a ne za volju starih zakona i knjiga, pristupi najtočnijoj i savremenoj reambulaciji svih onih zemljišta, koja dolaze pod udar agrarne reforme, i to tim više, jer se radi o pravednoj novčanoj naknadi, koja se bez ispravnih i točnih tehničkih podataka niti zamisliti ne može.

Što bi nov t. j. definitivan zakon o agrarnoj reformi sa tehničke strane imao osjegurati bilo bi slijedeće:

I. Komasaacija.

Naredba Min. za Agr. Ref. od 6. VII. 1920. br. 10.500 koja je izdana u sporazumu sa Min. unutrašnjih dela odredila je, kako se imadu interesenti (zemljoradnici), koji dolaze u obzir kod davanja veleposjedničkog zemljišta u privremeni zakup, u pojedine kategorije svrstati. Ove kategorije jesu:

1. Oni zemljoradnici, koji se bave obradivanjem zemlje, a nemaju svoje vlastite zemlje;

2. Kategorija: zemljoradnici, koji se bave obradivanjem zemlje, ali nemaju dovoljno vlastite zemlje, koliko bi mogli sa svojom porodicom obraditi;

3. Kategorija: zemljoradnici, koji imadu toliko vlastite zemlje, koliko mogu sami sa vlastitom porodicom obradivati;

4. Kategorija: posjednici zemljišta, koji svoju zemlju obradjuju uz pripomoć najmljenih radnika;

5. Kategorija: svi ostali posjednici, čiju zemlju obradjuju sam o najmljeni radnici.

Kod davanja zemljišta u privremeni zakup došli su, prema raspoloživosti gdje je bilo ovakove zemlje, po redu iz kategorije 1. i 2. dok su ostale kategorije bile isključene da dobiju zemlju. Dakle siromašni zemljoradnik 1. kategorije mogao je dobiti zemlju ondje gdje je ove bilo. Desilo se je mnogo puta, da zemlju ovakav interesenat radi prevelike daljine u opće nije hotio primiti, što se

je ne samo u bogatoj Bačkoj i Banatu dogadjalo, nego i u našem najsiromašnijem Gorskom Kotaru. Ovakav zemljoradnik 1. kategorije ne posjeduje niti potrebnog poljoprivrednog orudja, niti za obradbu potrebitu tegleću marvu, on je ali nasuprot toga ovu zemlju primao, jer se je bojao da bi u protivnom slučaju mogao biti posve isključen da dobije zemlju po agr. reformi, dakako onda je ovu zemlju i primjereno svojim fizičkim silama i prema raspoložbi gospodarskog orudja obradivao. Posljedica toga je, da zemlja ostaje i neekonomski eksploatirana i neekonomski obradivana, jer cilj ovoga zakupnika je da mu zemlja osigura u ovo teško doba samo nešto prehrane bez obzira na eventualno uništenje ove zemlje, što mu nije za zamjeriti, jer obraditi zemlju sve da je i voljan nije kadar, ma da i poznaje intenzivnost obrade i način kako valja njegovati zemlju. Ovaj nedostatak, da se zemljoradnik prisili na intenzivno, a uz to i ekonomsko obradivanje ne može se ni jednim drugim načinom polučiti već jedino komasacijom zemljišta.

Evo ovome dokaza. Komasacija daje prednost siromašnom zemljoradniku, da dobije zemlju bliže k selu, dotično k njegovoj kući. Ovo je za njega od osobite ekonomske važnosti, jer će on radno vrijeme bolje iscrpiti i to s razloga što ne posjeduje gospodarskog orudja, on će za predbježno oranje, za koje potrebite sprege nema, laglje dobiti pomoći od susjeda ili prijatelja, nego ako dobije ovu zemlju predaleko. No kako znamo baš veleposjednička zemljišta nalaze se daleko od sela, pak zato dati zemlju siromašnom zemljoradniku na ovakovom mjestu znači, fizički ga suviše iscrpljivati, on će s vremenom izgubiti volju za rad, jer ga ovaj rad odviše umara.

Još teži položaj je kod zemljoradnika 2. kategorije. Ovaj mora radi ono nešto zemlje što imade razštrkano na malene komadiće tratiti i gubiti vremena samo na hodanje, a što znači iskorišćenje povoljnog vremena za ekonomu općenito je poznato.

Već samo ova 2 razloga dovoljni su dokaz po'rebe komasacija prigodom rešavanja definitivne agrarne reforme, jer dati zemlju zemljoradniku ondje gdje je slučajno imade, a ne kako ovo njegovim ekonomskim prilikama i fizičkoj energiji odgovara nije niti njemu, a najmanje općenitoj produkciji od koristi.

Zemljoradnici 3.—5. kategorije bili su od uvijek pristaše komasacija, jer im je ovim bilo omogućeno koncentriranje njihove ekonomije, koja im diže njihovu ekonomsku snagu. Dokaz tome je kao primjer Bačka i Banat, gdje su unatrag 40—50 godina nekoje općine ne jedamputa nego 2—3 puta komasirane. Ovo je doprinijelo, da je srednji zemljoradnički stalež postao jak, jer mu je njegov posjed koncentriran, on se je za vrijeme ljetne ekonomske periode uselio u svoj novosagrađeni „stan“ (salaš), gdje je intenzivno sa cijelom obitelji mogao dizati gospodarstvo na najviši stepen kulture. Nadalje ova ga je okolnost silila na moderno gazdinstvo,

jer je počeo raditi sa gospodarskim strojevima a ovo ga je opet poticalo na osnivanje zemljoradničkih zadruga, jednom riječju on je samo komasacijom postao pristupačan zemljoradničkoj prosvjeti.

Svim ovim zemljoradnicima bez razlike kategorija 1.—5. valja dati volju i ambiciju za intenzivan i moderan rad, kako ga današnja agrikultura s obzirom na konkurenciju zahtjeva, a ove im se mogu samo tako dati, ako svaki od njih posjeduje zemlju ondje, koja njegovoj fizičkoj snazi i ekonomskim sposobnostima odgovara. S obzirom na to valja da definitivni zakon agrarne reforme vodi računa nesamo o 1. i 2. kategoriji nego i o svim ostalim kategorijama a ovo bez komasacija postići ne može, što više potpuno mogu da ustvrdim, da svaka druga teh. provedba ne vodi korisnom i naprednom cilju ekonomije već nasuprot njezinom slabljenju, a osim toga oduzima zemljoradniku ambicije za intenzivan rad.

Zamišljam si zakon agrarne reforme ujedinjen sa zakonom prisilne komasacije, koji bi donio ne samo mnogo tehničke blagodati i olakšanja u mnogim spornim pitanjima, nego bi i sa financijalnog gledišta doneo prištednju, kako ću u kratko obrazložiti.

U prvom redu bi država bila prisiljena, da gruntovna stanja, koja su u mnogim krajevima zamržena, konačno riješi i koji se postupak ubrzuje baš ondje, gdje komasacija postoji, pošto ovim momentom podpada u svi agrarni sporovi u djelokrug komasacionih povjerenstva, koja mogu ove rešavati brže nego li redoviti sudovi kao gruntovne oblasti U drugom redu, ako se ovakav veleposjed, osobito onaj u Slavoniji, raspardeliše nikada se ne će potreba zemlje podudarati sa raspoloživošću, pak će se, ako postoji ovakova raspoloživost, razmjerno više davati, dok na onom mjestu gdje ove raspoloživosti nema, biti će žiteljstvo prikraćeno, premda su ovi objekti prividno daleko od pojedinih sela dotično od stanova interesenata agrarne reforme. Komascijom bi se ovakova poteškoća kao i nerazmjerna razdioba s obzirom na omjer nadjeljivanja posvema eliminirala. jer bi u ovom slučaju mogli žitelji, i to bolji gospodar i kategorije 3—5, dobiti po komasciji zemlju i izvan hatara one općine gdje žive, dok bi siromašniji zemljoradnik dobio zemlju bliže k svome domu. Sličan bi slučaj nastao, ako je raspoloživost zemlje velika, a potreba malena. Ovdje bi se sa ovakom odalekom zemljom neekonomski postupalo, jer bi se davala zemljoradnicima možda i preko njihove energije. Komascijama se ali može postići to, da se na hatarevima ovakovih općina, sakupi više raspoložive zemlje, na kojoj bi se u pomanjkanju većeg posjednika mogla osnovati manja kolonija, što se ali ne bi moglo konstatirati, ako se istovremeno ne bi susjedne općine komasirale. Konačno sa finansijskog gledišta država će prištediti dvostruke troškove izmjere, jer, da će do komasacija morati jednoć doći, ne može od nas niti jedan da dvoji, pošto će baš siromašnoga zemljoradnika siliti na ovu pomisao njegovo loše ekonomsko pitanje,

koje će za njega postati tako reći neodrživo, ako mu se kako sam spomenuo, ne dade zemlja ondje, gdje je on prema svojim fizičkim sposobnostima treba. Ovim bi se načinom agrarna reforma na račun komasacija tako rekuć za državu bez ikakvih stvarnih troškova mogla obaviti, jer bi ovi troškovi pali najviše na srednjeg gospodarara, kojemu komasacija najviše koristi nosi. Dakako da bi država morala takodjer participirati na ovim troškovima bilo to u kojoj mu drago formi.

Evo sve ovo gore navedeno može da dade komasacija ujedinjenja sa def. zakonom agrarne reforme, pa mogu ustvrditi, da svaka druga tehnička provedba ovoga zakona ne vodi koristnom i naprednom cilju gospodarstva, već nasuprot njegovom slabljenju, a osim toga oduzima zemljoradniku ambiciju i volju za rad.

Ne riješi li se sve ovo jednim udarom, tada će se ponovno nanesti poljoprivrednom stanju nova ekonomska šteta, a na koncu će ipak postati akutnim pitanjem komasacija, i to u vrlo kratko vrijeme iza eventualnog drugog načina provedbe agrarne reforme, jer će ovo iziskivati nužda zemljoradnika i njegovo nesnosno stanje.

Tada će ali zemlja biti iscrpljena, nadalje uslijed fizičke nemogućnosti gospodarara biti će zanemarena, ona će postati lošom, pak će naša agrikultura, naše ogledalo svijeta još dublje pasti. Konačno ovako iscrpljenu zemlju siromašni zemljoradnik lih sa svojom fizičkom energijom bez drugih pomagala ne može restaurirati.

Odgadjati pitanje komasacija, i neprovesti uporedo sa definitivnom agrarnom reformom znači baciti dosadašnju produkciju i gazdinstvo za desetak godina u natrag. Srednji gospodar, koji je do sada u siromašnom zemljoradniku našao pomoćnu silu, izgubio ju je, jer ovaj mora, da uloži u ono parče zemlje, koje je dobio na 5—6 klm. daljine, svu svoju fizičku snagu, dok srednji gospodar zemljoradnik, koji danas imade raštrkani posjed na 8—10 komada zemlje, ne može ga sam sa svojom porodicom intenzivno obraditi, a siromašni zemljoradnik bez zemlje, koji je do sada k njemu u nadnicu išao, uslijed toga što je ono parče zemlje dobio, pomoći mu ne može. Ovo je razlogom, da je danas stepen ekonomske produkcije srednjega pospodara za bivšim stepenom zaostao i za to bi se ova ekonomija sa daleko manje truda mogla na prijašnji stepen dovesti, ako se posjed srednjeg gospodarara komasacijom koncentriše, gdje bi on iziživši iz svoje kuće, stupio već na svoju njuvu. — Komasaacija bi jednim udarom riješila sva ova otvorena pitanja, ona je jedina kadra, prisiliti svakog zemljoradnika na intenzivan rad, ona može samo da koristi svim kategorijama zemljoradničke klase, dok bez nje ne daje drugi način provedbe agrarne reforme nikakove garancije niti za ekonomski razvitak zemljoradnika, a time niti privredi države. —

Konačno komasaacija bila bi još jedina utjeha za zemljoradnika, koji je do sada sa agrarnom reformom ne zadovoljan, što je i

sasvim prirodno, jer mu način razdiobe zemlje, gdje ove ima, a ne, gdje je on treba, ne može denesti koristi. — On će ali usljed komasacija doći do ekonomski njemu iscrpljivijeg zemljišta, koju će u prvom momentu možda moći i rukom obraditi, ako već za ovu obradbu drugih sredstava ne bi imao, a osim toga prirodno će mu se narinuti i ambicija i volja za ustrajnost u radu

Da je ovcme ovako dokazuje činjenica, da zemljoradnici gramze za pašom i livadama, jer vide gdje im se zemlja daje; oni nisu u stanju drugu kulturu sa svojom energijom izkoristiti, pak radje ostavljaju oranicu s gornjeg razloga ne obradjenu. Dobije li on ali zemlju bliže k svojem domu, i ondje gdje je on želi, to mu ovo potonje nikada u pamet pasti neće.

Već iz ovoga se vidi, da jedino komasacija može zemljoradnika zadovoljiti, ekonomski podići pojedinca i državu. Mišljenja sam, da bi trebalo današnjeg zakupnika u privremenom zakupu ostaviti sve dotle, dok ne dodje na red komasacija u dotičnoj općini, pak ma trajalo ovo i deset godina. Svaki drugi pokušaj uvjeren sam uzaludan je i ne može voditi do onoga cilja, koji imade država i pojedinac pred očima.

Zemljoradnici su uvedeni već danas — ako i putem zakupa — u faktični posjed, pak prema tome mislim, da država ne može naći boljeg načina, kojim bi mogla sadašnjega zakupnika iz ovoga posjeda dići, nego što je komasacija, u koju on imade izvje i nade, jer znade, da ga ona doista štiti.

II. Melioracija

Isto tako važno pitanje kao komasacija je u Hrvatskoj i Slavoniji takodjer važno pitanje melioracija.

Kako baš kroz srce Hrvatske prolazi rijeka Sava, i kako mi stoje na raspolaganje samo podatci o njoj i njezinim pritocima (publikacija generalne direkcije voda od god. 1919.), to će se stvarno moći pozivati samo na ove podatke.

Prema godišnjim publikacijama vodogradj odsjeka zem. vlade u Zagrebu o oborinama i vodostajima obuhvaća cijelo savsko naplavno porečje površinu od 95.436 klm² što daje ukupno oko 16 $\frac{1}{2}$ hiljada kat. jutara

Već u god. 1793. nalazi brodarski mjernik Ign Pongratz potrebu izsušenja lijeve i desne obale Save od Rugvice (kod Zagreba) do Stare Gradiške, a god. 1827. min. savjetnik Mihalik izsušenje Lonjskog, Odranskog i Ribarskog polja, kada se niti znalo nije što je agrarna reforma Ogromna ova brojka, koja čovjeka tako rekoć zastraši dokazuje kako veliki dio prvoklasnog zemljišta stoji danas u Hrvatskoj i Slavoniji u naplavnom području Save i Drave kao i svih njezinih pritoka.

Podatci, koje sam mogao prikupiti i u koliko na uopću raspoložbu stoje, pokazuju da u Posavini imade 460.000 jutara zemljišta, koja su radi ove neprestane naplave minimalno ili skoro nikako iskorišćena. Ovamo dolazi još u obzir Podravina kao i Kraško područje sa površinom od 140.000 kat jutara.

Ove vode prolaze najvećim dijelom kroz bivšu vojnu krajinu, gdje je siromaštvo doista veliko, daleko veće negoli ono u bivšem provincijalu, koje krajišnik zove „gospoštijom“ i gdje se faktično veleposjednička zemlja nalazi.

Vidi se, da je ovdje govora o površini od 600.000 jutara naplavnog i močvarnog zemljišta, od koje se sume nešto oko polovice doista obradjuje, ali ovo ekonomsko iskorišćenje radi podvodnosti najprimitivnijega je stepena. — Faktično nekulturnog i skroz močvarnog tla imade u Hrvatskoj i Slavoniji od prilike 300.000 jutara, koja bi se zemlja mogla privesti pomoću melioracija na prvi stepen kulture.

Uzimam kao primjer Lonjsko polje, koje je posve nekulturno u površini od 180.532 jutara i koje mi je lično poznato. Za ovo veliko polje, koje je u neposrednom dodiru sa Mokrim i Ribarskim poljem, prema objelodanjenim službenim podacima generalne inspekcije voda u Zagrebu vidi se, da je već posao melioracija u dosta velikom opsegu proveden bio i da je uspjeh melioracija ovoga kraja potpuno zagarantovan. Ovo garantuje geografski položaj Lonjskoga polja koji je tako povoljan, da je osiguran i za najvećih vodostaja rijeke Save konstantan pad vode od 0.05‰. Što više dokazano je promatranjem, da veliki vodostaji u Lonjskom polju za vrijeme proljetne kopnje snijega vazda 14 dana prije nestaju, nego li veliki vodotok i vodostaj Save, tako da ni ova voda poljoprivredi ne bi nanosila nikakove štete, već nasuprot koristi, jer je prolazna.

A što je najglavnije izsušenjem ovoga kraja ne samo da bi se 180.532 jutra potpuno privedo kulturi, pak time siromašno domaće žiteljstvo moglo sa nuždnom zemljom snabdjeti, a time i postojeća zemljišta maloposjednika poljoprivredno podići, nego će se i zdravstveno stanje ovoga močvarnoga polja, koje leži u srcu Hrvatske osloboditi od močvarnih zaraznih bolesti. Ovim će se mahom i riješiti kolmacija ovoga kraja t. j. velike vode Lonje, Pakre i Ilove, bogate su na gnojnom mulju, sa kojima se može naravno gnojenje cijeloga donjeg Lonjskog polja osigurati.

Prema pokupljenim podacima, koje sam mogao sakupiti, iznašaju zemljišta Lonjskoga polja, koja bi mogla doći u obzir, da se agrarnom reformom na siromašne zemljoradnike razdijele okruglo oko 60.000 jutara, pak se vidi, da je sav ovaj naplavni teritorij u rukama veleposjednika, zemljišnih zajednica i imovnih općina

Iz posve pouzdanih vrela obavješten sam, da bi za izsušenje Lonjskog polja i za potrebitu drenažu bila nuždna svota oko

35,000.00) kruna; sa ovom bi sumom bilo dovedeno potpunoj kulturi 180 000 jutara što čini po jutru oko 200 kruna, pak ako se uzme da bi sa ovim melioriranjem postalo za agrarne interesente raspoloživo 60 000 jutara, koje je zemljište većim dijelom u rukama općina, imovnih općina i zem. zajednica, to ne samo da bi ovakovo jutro zemlje stajalo 200 kruna, nego bi i zemljišta onih maloposjednika, koji u ovom podvodnom kraju dovoljno zemlje imaju, postala ekonomski jaka.

Kako se vidi u ovom bi slučaju posvema odpala novčana naknada zemljišta a izim toga od ukupne svote, koja bi bila potrebna za melioriranje ovog kraja, mogla bi se skoro polovica troškova ubrati od onih interesenata, kojima bi zemlja bila ostavljena na daljnje eksploatiranje.

Prema tomu računam, da bi u Lonjskom polju nakon melioracija postalo slobodno jedno 60.000 jutara, sa troškom od okruglo 20,000.000 kruna; ovaj je način potpuno riješenje definitivne agrarne reforme cijeloga Lonjskoga polja.

Ovdje sam naveo Lonjsko polje kao najveće, pak ako se uzme još u obzir onih preostalih 400.000 jutara zemljišta koje ekonomski nije iscrpljeno, a koje iscrpljenje je zagantovano, onda je već u polovicu agrarna reforma riješena, jer će siromašni zemljoradnik dobiti zemlju u svojem rodnom kraju te će je s obzirom na postojeće svoje ekonomsko uređenje moći posvema racionalno iscrpiti. Državi će ovakav način podupiranja zemljoradnika donijeti dalekoveće i unosnije dohodke, nego što su svi dosadanji aktivni dohodci ovih nekulturnih i slabo iskorišćenih zemljišta.

Nisam zvan, da u ovom pogledu dadem ovdje najiscrpljivije podatke, koji mi za sada na raspoložbu ne stoje, no mišljenja sam, da bi Ministarstvo za agrarnu reformu moralo radi ovih melioracija stupiti u brze i akutne pregovore sa stručnjacima Ministarstva poljoprivrede, koji su jedini zvani, da dadu svoje kompetentno stručno mišljenje. No nikako i pod kojim uvjetom ne bi se smjelo izlučiti kod definitivne agrarne reforme niti djelomično a kamo li potpuno pitanje melioracija, jer ovo je prava i prirodna agrarna reforma, ona će doprinjeti, da će stajati na raspoložbu za siromašnog zemljoradnika dostatno i dovoljno zemlje.

Uvjeren sam i informiran sam, od najkompetentnijih faktora, da riješi li se pitanje melioracija povoljno, tada ćemo iz ravnica Hrvatske i Slavonije načiniti novu Bačku, Banat i Mačvu, jer su preduvjeti za intezivnost ekonomije ovdje, što je pokazao i Srijem i županija Virovitička, koji su uslijed melioracija svojih hatara postale bogate zemlje, jer ih još iz godina 1860. poznajemo kao hatare baruština i močvara sa nedoglednim prašumama.

Melioracija i komasacija su nuždan i dovoljan uvjet razborite agrarne politike, koja će ujedno baciti u zaborav sve patnje prošlosti, nametnute mu od tudjince Magjara, koji je obogaćivao svoju vlastelu na račun našega siromašnoga zemljoradnika. Melioracija i komasacija mogu biti kako je to i literaturom i činjenicama dokazano svakom siromašnom i imućnijem zemljoradniku a time i državi od neprocjenene koristi, a da je njima mjesta baš u agrarnoj reformi dokazao sam.

*

Kakvogod riješenje donese definitivni zakon agrarne reforme za provedbu ovih posala, potreban nam je veliki broj strukovnjaka geometara. Danas u našoj državi broj geometara je suviše malen sa kojim bi se moglo ozbiljno računati, pak mislim, da i u tom pogledu valja unaprvu voditi računa. Za to bi i ministarstvo za agrarnu reformu moralo pristupiti što izdašnjijem pripomaganju naukovnih geodetskih zavoda kao i budućih svojih namještenika.

Već kod predhodnih radova davanja u privremeni zakup borili smo se za velikim pomanjkanjem stručnoga osoblja, a kakovo će se pomanjkanje pokazati kod provedbe definitivnog zakona agrarne reforme, o tome neću ni da spominjem. Na nama je da nadležne faktore na ovo sada upozorimo, a ne onda kada ćemo se nalaziti pred neposrednim radom ovog teškog i dugog problema.

Грунтовница и катастер.

Милан Босанац, поджупан.

Читајући у јавним гласилима notiцу, да се др. Антун Фашинг, инжењер, стручњак, овлашћу наше држ. власти бави са израдбом проблема на геодетском пољу у циљу организације катастралне премере у Србији и Црној Гори, које уопште немају ни грунтовнице ни катастер, а знајући за дуготрајне а великим трошковима скопчане такове радове у осталим покрајинама наше краљевине, који су још увек у течају, може се слободно устврдити, да је сврси сходан начин решења тога питања одиста тежак проблем.

Тек на темељу озбиљног проучења ове студије уз обзир на практично искуство, на материјалне потребе, на билансу о замишљеном послу и њезином успеху могло би се к остварењу приступити.

Доживесмо љуту школу с аграрном реформом и с управама секвестрираних и државних добара. Ови злокобни и углед државе рушећи експерименти нека нам буду „мемѐнто“ за будући живот државе.

Министар финансија својом уредбом од 31./7. 1920. бр. 2142 издао је правилник за катастр. попис и премеру земљишта у Србији и Црној Гори и упутство к истому и таково за класификацију земљишта (од 14./8. 1920. бр. 2250.) на основу чл. 125. и 128 закона краљевине Србије о непосредном порезу од 14./6. 1884. са том сврхом, да служи за опорезовање земљишта, састав баштинских књига (грунтовнице), комасацију и т. д.

За јединицу пописа узима се свако село, варошица и варош и својим оператом сачињавају своју катастр. општину; порески срез: „срески преглед“, а за целу земљу „земаљски преглед“. О омеђењу сваке општине саставиће се „протокол омеђавања“. Омеђавање, мапирање потеза са поседима и културама и т. д. извађају технички органи генер. кат. дирекције, а класификацију земљишта у класе (редове) стручни чиновници оделка за бонитирање, који су по струци агрономи-пољопривредници — и то по нарочитим упутствима (проведб. уредбама). Радом управља генерална дирекција катастра, а изводе га катастр. секције за сваки срез. Држ. и општинске власти имају катастр. органима ићи на руку, нарочито општ. судови, који имају сами најпрво: обележити међе свог хатара, саставити азбучни списак свих сопственика некретнина, постарати се за канцеларије и станове катастралних органа (на терет општине) и одредити по 3 повереника у сврху суделовања код катастр. пословања. Белеге (пограничне међе, хумке) између општина изводи тех. орган генералне дирекције. Трошак израдбе истих снесе општина те их по преузећу имају будно чувати. Нико не сме рад катастр. органа сметати. Призвани сопственици некретнина на расправе имају се одазвати. По довршењу посла предаје шеф катастр. секције списак општини са задатком, да га изложи грађанству на 15 дневни углед и потом га са запорком о обављеном угледу дотичном шефу врати.

Тај углед служи зато, да се сваки грађанин, ако му је учињена кривица (грешка) ради нетачности пописа, културе, класификације и т. д. може жалити за 15 дана преко општ. суда на шефа кат. секције, који ће донети решење, против којег на незадовољном лицу пристоји право даље жалбе на генер. дирекцију катастра за 15 дана. Решење дирекције извршно је. Жалилац, коме је жалба одбита, носи трошкове извиђаја (поступка).

Према упутству класификација земљишта (разврстање земљишта у класе) у редове овисна је од климе (поднебја), о каквоћи земље и положаја, о могућности култивисања природнина итд. По класи плаћа се порез (земљарина) узимајући за јединицу површине 1 хектар (= 100 кв. ара = 10.000 кв. метара; 1 јутро од 1600 кв. хвати једнако је 0.5755 хектара; 1 хват = 1.89648 метра). У I. ред спадају плацеви са или без зграда, баште и то у варошима и варошицама; у селима долазе ови у нижу

класу. У II. ред спадају успешно загајени виногради (више од 5 хл. по 1 хру), земљиште на ком с успехом успева кукуруз (најмање 12 0 кг у зрну) и озимо жито (најмање 1000 кг у зрну). Овакве земље долазе у III. ред, ако су комуникације од пијаце даљи од 50 км и ако је сточарство слабо. У II. ред спадају сеоске баште, лозни и воћни расадници, бољи воћњаци, хмељници, култивисани врбаџи и дудињаци (за гајење свиљених буба), пиринчишта и све боље земље свих крајева за шећерну репу, мак (афион) или дуван, а тако и ливаде (с једним откосом и отавом) без киселих трава. У III. ред долазе земље, способне за кукуруз и јаро жито, ну ако су назадније обзиром на положај и каквoшћу те у комуникацији и сточарству, увршћују се у IV. ред, у коју улазе и сва земљишта, на којима се сеју јаре стрмине, па и пшеница са несигурношћу — ради оштре климе. Овамо спадају пашњаци (сувати) те земље, изложене редовним штетним поплавама. Све остале земље долазе у V. ред: трстици, врбаџи, шибљаци, мочварне ливаде, врлети итд.

По зак. о непоср. порезу има привремено и стално од пореза опростених земљишта, ну увршћују се у њихов ред.

Земљишта под шумом долазе у ред земљишта, на којем су одрасле и плаћа се годишње по хектару за II. ред 3 д.; III. ред 2 д.; IV. ред 1 д, а за V. ред 0 60 д. Ну за апсолутно шумска земљишта под шумом не плаћа се порез.

За донешење кључа класификације установљује упутство: које је земљиште у општини најбоље, средње, и према томе да се остала земљишта расвретају (класифицирају).

Упис и уврштење земљишта у редове обавља геометар парцеларно по упутству катастр. проценб. повереника (органа одсека за бонитирање).

Гласом наредбе од 30/11. 1920. хоће министар финансија, да се проведе привремено уређење земљаринског катастра у деловима наше краљевине, гђе такав још не постоји (Србија и Црна Гора) у коју сврху осигурава своту од 50 мил. динара. Заћи ћу мало у систем уређења државе, именито њеног газдинства и развојни стадиј граунтовнице и катастра.

Руковођење државног газдинства особито је важан део држ. организма. И ако као посредник материјалне снаге државе многострано заузима одлучан положај, то тај није овисан толико од самог руковођења, колико од његовог упливисања на политичку моћ државе и на цивилизационо стање народа. За просуђење финансијалног руковођења — као чисто стварног предмета — има се у виду држати следеће становиште: 1. висина државне потребе; 2. извор државних средстава (порезна политика); 3. употреба државне имовине; 4. биланс држ. газдинства и 5, убирање дажбина.

Висина држ. потребе зависи о нужним политичким и културним установама, којих обсег финансије не смеју ограничити. Чини ли то, пружа доказ своје нездраве политике.

У ваљаном порезном систему лежи снага државе и задовољство њених грађана. Изроди ли се у неправедност, вексације, у нећудоредност и само на посредни порезви притисак, циљ је промашена, а доноси злокобне последице: огорчење и незадовољство огромне већине порезовника.

Државна власт је звана, да јој и код покрића установљених потребоћа буде основицом штедња са реелном користи. У реелном потрошку средстава зрпали се ћудоредна ваљаност држ. владе, јер нема ли довољно средстава, ограничиће трошак за цивилизационе задатке, а скрбити само за подржавање својих сивекура, скупоценог управног апарата и политичке дотације. Цивилизационе уредбе и њихов трошак морају бити у сагласју са финансијал. снагом државе односно њених држављана, јер преоптерећење ових ослабљује и саму државу и уништује будућност продукционих извора. Штедња и поштење јесу темелна подвига реелног финансиј. руковођења. Умни државници иду за тим, да држ. имовину народа не жртвују садањости него његовој будућности и да оштро припазе на равновесеје државног газдинства.

У ред горњег становишта спада и финансиј. манипулација. Руковођење ове овиси о ћудоредном стању народа. Камо среће, да се дајбине добровољно уплаћују — без опомена и оврха! Из овог кратког осврта стиче се осведочење, да сузбијање сваке варварске политике доводи и до срећења фиванцијалног газдинства. (Види: „Wesen und Zweck der Politik, als Theil der Soziologie und Grundlage der Staatswissenschaften“ од Густава Каценхофера, Лајпциг.)

Уредбе, које држ. власт издаје за унапређење приватног кредита, односе се делом на платежну способност, делом на вољу обвезника за удовољење својих обвеза.

Просуђење првог дела у правилу прспушта се веровнику, а то му се омогућује увидом у јавне књиге (баштинске, хипотекарне грунтовице), које предочују поседовно стање непокретних добара, њихову приближну вредност и њихова оптерећења. Власничке односе потање усановљује опћи грађански законик. За предусређење преваре уништењем или премештањем међашних знакова одређено је, да се у грунтовним књигама имају тачно унети међаши и да се пригодом променеседа, процене и предаје, морају саставити протоколи. (Свршит ће се.)

Stručne vijesti.

Novi napredak na polju fotogrametrije. Holandeskom učenjaku **Boykowu** uspjele je sastaviti točne topografske karte u mjerilu 1:10.000 uporabom stereofotogrametrije sa snimkama iz aeroplana **isključivo optičko-automatskim putem** (metodom optičko-priključnog postupka sa 4 ploče).

U sledećem našem broju donijeti ćemo iscrpljiv i točan opis ovog epohalnog pronalaska. *Dr. Fasching.*

Društvene vijesti.

Zapisnik

IV. redovite glavne skupštine društva geometara Kraljevine SHS održane dne 12. marta 1922. u Ljubljani.

Predsjednik društva inž. pukovnik Stevo Bošković otvara skupštinu te pozdravlja u srcu Jugoslavenskog Piemonta sve kolege koji su se sastali iz svih krajeva domovine, da pretresaju sva važna pitanja struke sa naučnog kao i staleškog gledišta. Pozdravlja g. inž. Šuklje kao predstavnika inženjersko-geometarske komore u Ljubljani i kao predstavnika društva inženjera i arhitekata sekcije Ljubljana, te g. inž. Tavčara kao predstavnika Jugoslavenskog šumarskog udruženja.

Predsjednik geometarskog društva sekcije Ljubljana g. Vrtel predlaže, da se Njegovom Veličanstvu kralju odašalje sa skupštine pozdravni brzovaj sa čestitkom k vjeridbi. Pročitavši brzovaj prihvaćaju prisutni taj predlog ustavši sa svojih mjesta uz burni aplauz sa trokratnim Živio!

G. prof. Andonović ističe, da je društvo ostalo bez jače inicijative, pa je tako ostalo neopaženo, naročito pri rješavanju činovničkog pitanja. Naglašuje, da srbijanski geometri dosada nijesu bili u društvu, pa su ga izabrali kao delegata, da odnese tople pozdrave braći, a da ujedno poradi, kako da se svi udružimo, da tako društvo bude potpuno.

Inženjer Šuklje pozdravlja skupštinu u ime društva inženjera i arhitekata sekcije Ljubljana, kao i u ime inženjersko-geometarske komore u Ljubljani. Ističe kako još nikada nisu stavljeni na geometre tako veliki zahtjevi, kao sada, kada treba da se položi pravni temelj gospodarstva države, a po tom da reši agrarni problem. Pozdrav spaja sa pozivom u ime Komore da bi geometri poradili u zajednici sa inženjerima, da bi se izradio predlog za organizaciju inženjersko geometarskih komora u cijeloj državi u kojima bi bili ujedinjeni u težnji za zajedničkim ciljevima oko tehničkih radova u cijeloj državi.

Zamjenik tajnika g. Inspektor Ivošević čita tajničko izvješće o poslovanju društva, odnosno odbora tekom godine 1921. kako slijedi:

„Odbor je tekom godine održao ukupno 5 odborskih sjednica na kojima je rešavao sve tekuće poslove administrativne naravi. U potpunoj mjeri odbor nije to mogao učiniti, jer se je društveni tajnik prof. Dr. Truhelka u mjesecu decembru na tajništvu zahvalio.

U prvom redu valja sa veseljem saopćiti, da je osnovana sekcija geometarskog društva u Skoplju sa ukupno 24 redovita člana, kojoj stoji na čelu kao predsjednik poznati nam aglni geometar Fran Liška. Ova je sekcija najavila svoj osnutak odboru pristupivši istodobno u centralno društvo. Od strane odbora odašlan je ovoj sekciji kolegijalni pozdrav, a istodobno i društveni pravilnik, kao i upute radi doprinosanja 60% dijela članarine centrali.

Broj članova u godini 1921. povećao se je za 63 redovna člana.

Časopis „Geodetski Glasnik“ nažalost radi pomanjkanja gradiva nije mogao izaći u više brojeva, čemu je valjda glavni razlog bio u tome, da je pretežan broj kolega bio angažovan na terenskim radovima. Taj će se zaostatak u budućoj godini nadoknaditi, pošto je uredništvo zadnjih dana dobio o i u izgledu je, da će za kratko vreme dobiti prekrasnog izvornog geodetskog naučnog gradiva, tako da će naš časopis u sljedećoj godini moći nadoknaditi sve dosadanje zaostatke. Apeliramo na sve drugove da potpomognu i naše glasilo pisanjem članaka, kako bi se što bolje upoznala javnost sa našim radom i staležom.

Nadalje javljamo još jednu veoma ugodnu vijest, da je čuveni geodet i učenjak profesor Dr. ing. Antun Fasching primio namještenje kod saradnje državnoga premera Gen. direkcije katastra u Beogradu. Nadam se da će biti rešeni njegovom saradnjom mnogi značajni geodetski problemi u njihovoj primjeni na našem državnom katastru.

U mjesecu junu 1921. sazvalo je Ministarstvo financija neke stručnjake iz raznih nadležstva i naučnih zavoda naše države na anketu, u kojoj se je imalo raspraviti pitanje organizacije katastarskog premjera. U koliko smo od učesnika te ankete saznali predložio je prof. Filkuka analogno svojedobnom predlogu gosp. pukovnika Boškovića, da se osnuje državno-geodetska komisija. U koliko znamo ova anketa nije za sada urodila nikakvim konkretnim rezultatima.

Odbor je mogao razviti svoju djelatnost oko rješavanja staleških pitanja tek u mjesecu novembru prošle godine, jer je sve do tada bila većina članova odbora na terenskom radu.

Tajničko izvješće prima se na znanje.

U odsutnosti društvenoga blagajnika čita u zastupanju geometar Alić blagajničko izvješće kako slijedi:

Povodom imenovanja društvenog blagajnika gosp. Stevana Vidaka oblasnim direktorom za Vojvodinu, morao se je g. Vidak preseliti u Novi Sad, te je usljed toga morao blagajnu predati višem geometru g. Božiću, koji je po odboru izabran za privremenog blagajnika pa je preuzeo blagajničke knjige zajedno sa gotovinom dana 24. januara 1922.

Pošto privremeni blagajnik g. Božić ne može prisustvovati radi bolesti ovoj glavnoj skupštini, povjerio je blagajničke knjige geometru gosp. Aliću sa zamolbom, da u njegovom zastupanju pročita blagajničko izvješće. Prema blagajničkim knjigama iznosi u prošloj poslovnoj godini 1921./1922. (od 1. IV. 1921.—28. II. 1922.) uplaćena članarina i pretplata za list K 22265.—
troškovi za štampanje lista i ostali izdatci administracije i t. d. K 13431.40
čine rashod K 13431.40

Ostaje gotovine K 8833.60
K tomu gotovina iz prošle poslovne godine 1920./21. K 8505.87

Sveukupno aktivno stanje blagajne 28. II. 1922 : K 17339.47

Osim ove gotovine imade društvo još potražbe i to :
na zaostatak neuplaćene članarine K 24721.—
na zaostatku neuplaćene utemeljnine K 600.—
na zaostatku neuplaćene preplate lista K 8816.—

Sveukupna potražba : K 31137.—

U Zagrebu, dne 28. februara 1922.

Budislav Božić v. r.
društveni blagajnik.

Potpisani revizionični odbor ispitao je i u potpunom redu naša predložena računa i obračune do današnjeg dana.

Za revizionični odbor :

Josip Martinić v. r.

Ivan Orešković v. r.

Iz ovih blagajničkih podataka vidljivo je, da bi društvo iz do sada ustanovljene visine članarine i pretplate za list moglo i nadalje podmirivati potrebite troškove i bez daljnega povisivanja članarine. Predlaže se, da dosadnja članarina ostane nepromjenjena, što glavna skupština i usvaja. Nadalje se predlaže skupštini, da nadje modus, kako da se dodje do podmirjenja duga od strane članova i kako da se osigura u buduće tačnije podmirivanje članarinskih dužnosti.

Nakon kraće debate u tom predmetu zaključila je gl. skupština, da se svaki član dužnik opomene pismeno na dužnost prema društvu, iskazavši mu brojčano dosadnji njegov dug, sa zamolbom, da se zaostatak što prije podmiri.

Podpredsjednik g. prof. Horvat predlaže, da se u buduće blagajna vodi u dinarskoj a ne u krunskoj jedinici, što se prihvaća.

Na to se blagajničko izvješće prima na znanje.

Pristupa se popunjenju ispraznjenih mjesta funkcionara u centralnom upravnom odboru, te je po odboru predloženo: za I. tajnika g. Krsto Pfaff, za II. tajnika g. Dušan Ivošević, za blagajnika g. Budislav Božić, i za knjižničara g. Josip Liška.

Ovaj predlog prihvatila je skupština u cijelosti, te su gore navedeni funkcionari izabrani per acclamationem.

Predsjednik Bošković predlaže, da se buduća redovna glavna skupština obdržaje u Sarajevu.

Profesor Andonović misli, da bi za iduću godinu bio Split zgodniji s obzirom na to, što će društvo inžinjera održati svoju skupštinu u Sarajevu i misli, da bi se ova skupština držala tokom mjeseca maja a ne u mjesecu februaru ili martu.

Predsjednik Bošković razlaže, da s obzirom na terenste radove skupština ne može da se obdržava u mjesecu maju, jer većina društvenih članova već u mjesecu aprilu mora da ide na terenske radove. Predlaže Sarajevo s obzirom na to što društvo inžinjera imade svoju skupštinu u Sarajevu ove godine, a ne sljedeće godine, pak za to moli da se prihvati prvotni predlog t. j. Sarajevo, što se jednoglasno prihvaća.

Inspektor Vrtelj predlaže, da se zatraži od vlade da državni geometri s obzirom na svoju kvalifikaciju budu kod kategoriziranja činovnika uvršteni u kategoriju činovnika sa potpunom akademskom naobrazbom.

Predsjednik Bošković javlja, da je sekcija društva u Sarajevu u sporazumu sa sekcijom u Splitu poslala rezoluciju u tom smislu, koja se čita.

Profesor Andonović kao predsjednik udruženja svih državnih činovnika u Beogradu kaže, da su činovnici patriotskom dužnosti uvijek vršili svoje zadaće. Činovnički glasnik donio je u glavnim konturama moderan zakon činovničkoga reda, koji bi imao da stvori samostalan nezavisan činovnički stalež bez ikakvih tendencija, koji bi osigurao i zadovoljstvo činovnicima kao sigurnom stupu države. Zakonska osnova nalazi se danas pred skupštinom u rukama ministarskog komiteta, pak misli, da bi političke klubove valjalo zainteresovati za geometarska staleška pitanja, a ujedno i pozvati vladu, da takodjer o geometrima vodi računa. Valjalo bi uputiti u Beog. ad predstavku sa energičnim zahtjevom, pak će se on kao predsjednik činovničkoga Saveza svojski zauzeti da se to pitanje državnih geometara povoljno riješi.

G. Pfaff predlaže, da odbor izradi predstavku u ovoj stvari pa da istu predađu lično kod nadležnih ministarstva gg. inž. pukovnik Bošković i prof. Andonović.

Prof. Horvat predlaže, da se zamoli i generalni direktor katastra gospod. inž. Radojković da posreduje radi uredjenja ovoga po državne geometre vitalnog pitanja, te da i on lično poradi sa gg. Boškovićem i Andonovićem, da se stvar povoljno riješi.

Inspektor Milutinović naglašava, da je generalna direkcija katastra već prije godinu dana u ovom smislu podnijela predlog ministarstvu financija.

Prima se predlog gg. Pfaffa i Horvata.

G. Alić razlaže nesnosno materijalno stanje geometara zemaljske izmjere u Zagrebu radi nesavršenih terenskih dodataka odnosno radnih paušala. Brojkama dokazuje neodrživu situaciju sa tim dodacima od 1000 D. godišnje što iznosi dnevno 4 D. ako se ova svota razdieli na 6 mjesečnu periodu ljetnoga rada, a još u tome moraju iz te svote nabavljati i uzdržavati mjerničke instrumente.

Profesor Andonović predlaže, da se i ova stvar predade onoj gospodi koja će radi uredjenja činovničkog pitanja osobno posredovati kod vlade u Beogradu, pa da odnosnu predstavku takodjer istodobno predadu. Ovo se jednoglasno prima.

Geodeta Pfaff kritikuje i obrazlaže nesnosno stanje geodeta kod agrarnih operacija zemaljske vlade u Zagrebu. Ovi su još i danas namješteni kao konvencionirano osoblje u privremenom svojstvu prem služu već kakovih 10 godina. Predlaže da se po navedenoj gospodi i u ovom pogledu podnese vladi predstavka radi konačnog regulisanja položaja ovih namještenika.

Skupština jednoglasno prima predlog.

G. Pfaff saopćuje riješenje gradjevine direkcije u Novom Sadu na temelju kojeg je dobio autorizaciju za sve geodetske i geometarske radove u Vinkovcima bivši zemljomjer Leib. To je rješenje ministarstvo gradjevina izdalo na temelju mišljenja generalne direkcije katastra, mišljenja ispitne komisije za polaganje drž. tehničkog ispita. Predlaže, da se od ministarstva gradjevina zatraži, da se ova autorizacija poništi a ujedno da se zamoli, da se u dvojbena slučajevima kod podjeljenja autorizacije zatraži mišljenje i predlog društva geometara.

G. Inžinjer Šuklje misli, da pojedina ministarstva nisu upućena u bit stvari, što se tiče kvalifikacija a i prava postignuća na autorizaciju. U Sloveniji postoji usus, da kod svakog ovakovog slučaja bude upitana inžinjersko geometarska komora, pak misli da udruženje geometara nebi moglo ovo pitanje rešavati onako, kako bi to komorama moguće bilo i za to traži da se prvobitni predlog njegov u pogledu osnivanja ovih komora uzme ozbiljno u pretres.

G. Vujić nadovezuje da se traži ujedno i zakonska zaštita civilnih geometara, kako bi geometarsku praksu vršila jedino autorizirana lica.

G. Pfaff misli takodjer, da će najbolja zaštita za civilne geometre biti osnivanje inžinjersko-geometarskih komora i to u najkraćem roku, pa stoga predlaže, da odbor uznastoji da se sastavi uži odbor iz svih pokrajina radi sastava jedinstvenog statuta za osnutak inžinjersko-geometarskih komora u sporazumu sa društvom inženjera i arhitekata, a na temelju kojega bi se zaštitila autorizacija civilnih geometara.

G. Lelić opisuje nesnosan polražaj civilnih geometara, jer da njihovi dohodci nisu nikako u skladu sa razmjernim poskupljivanjem životnih potreština sa današnjim propisima po kojima civilni tehničari dobivaju dnevnice kod službenih uredovanja, pak predlaže da se zatraži, da se današnje takse u istoj visini prevedu na dinarsku vrijednost. Traži da bi se civilnim geometrima izdale na njihov zahtjev grunтовne mape.

Profesor Filkuka drži zahtjev kolege Lelića u stvari izdavanja grunтовnih mapa neostvarivim. Civilni geometri mogu si pribaviti iz neznatnu odštetu otiske originalnih mapa a mogu si i nabaviti ručne ko-

pije tih mapa, koje bi imale da budu temelj svakoj ovećoj izmjeri. Priključuje se nadalje predlogu gosp. Pfaffa radi zaštite autoriziranih geometara.

G. Pfaff predlaže da se njegov predlog prihvati tako, da odbor imade stupiti u kontakt sa društvom inženjera i arhitekta, pa da u sporazumu riješe konačno pitanje autorizacije. Skupština prima jednoglasno ovaj predlog

Inspektor Ružička predlaže, da se izabere poseban odbor koji bi imao da izradi ustav društva s obzirom na pristup društva geometara iz Srbije i to tako da svaka sekcija pošalje po jednoga zastupnika u Beograd.

Profesor Andonović traži da bi ova lica snjime odmah u Beograd pošla, pa da se time ujedinjenje svih geometara države formalno obavi.

Geodeta Pfaff, razlaže da su do sada sve sekcije udružene bez društva geometara u Beogradu i misli, da odbori pojedinih sekcija pošalju delegate na izradbu novog društvenog ustava, koji bi se imao zajednički pretesti, a nakon toga sledećoj glavnoj skupštini na odobrenje podastrijeti.

Predjednik puk. Bošković predlaže, da pojedine sekcije izrade po jedan društveni ustav, a ovaj specijalno za to izabrani odbor da ova pravila pretrese i buduće skupštini kao definitivni ustav na odobrenje predloži.

Profesor Horvat misli, da bi valjalo svakoj sekciji poslati sva dosadašnja postojeća pravila svih drugih sekcija, pa da svaka sekcija jedan ustav izradi i da se ovaj poseban odbor koji ima sastojati od 2 lica pojedinih sekcija imade za 8 meseci dakle oko Božića o. g. sastati u Beogradu, gdje bi se imao fiksirati definitivni društveni ustav, a onda ovaj skupštini na pretres predložiti.

Skupština prima jednoglasno predlog prof. Horvata.

Predsjednik puk. Bošković pita prof. Andonovića da li je društvo geometara u Beogradu već pristupilo centralnom društvu.

Prof. Andonović izjavljuje, da su oni u Beogradu ovaj pristup u svojoj sjednici zaključili i za to njega, potpukovnika Gjorgjevića i inspektora Milutinovića kao delegate njihove na današnju skupštinu uputili.

Potpuk. Gjorgjević, predlaže da bi se zamolila sva ministarstva, koja vrše geodetske radove, da bi o rezultatu tih radova kratko informirali geodetsku javnost o toku izvršenog i budućeg rada, tako da bi društvo o svim radovima u državi bilo informirano.

Predsjednik puk. Bošković predlaže da se ovo od vlade zatraži što skupština prihvaća.

Profesor Filkuka moli, da se geodetski glasnik podupre duševnim radom, jer je jedini razlog zašto glasilo nije moglo do sada izlaziti, kako je to trebalo u pomanjkanju građiva.

Glasilo valja pod svaku cijenu uzdržati i što bolje izgraditi jer je ono glavna veza između članova i gledalo našega rada.

Kolege Slovenci traže, da bi odbor zatražio od generalne direkcije katastra u Beogradu da se dadu državnim geometrima izim dnevnica i poljski dodatci nadalje da se u buduće ne bi smjeli primati nekvalifikovani radnici, jer onda ne će stalež doći do onoga cilja za kojim svi težu. Skupština prima predlog.

Dnevni je red skupštine iscrpljen, predsjednik puk. Bošković zahvaljuje svim nazočnim članovima što su u tolikom broju skupštini prisustvovali.